

INFORMATIENOTA RAAD LAREN

Van	Gemeente Laren – College van B&W
Aan	Gemeenteraad
Portefeuillehouder	Koldenhof, E.
Afdeling/team	Maatschappelijke Ontwikkeling
Datum vaststelling B&W	Datum vaststelling college: 8 september 2026
Openbaar?	Ja

Onderwerp

Raadsinformatiebrief jaarrekening 2025 HBEL-taken (maatwerkvoorzieningen) Sociaal Domein Laren

Kennisnemen van

De toelichting bij de jaarrekening 2025 HBEL-taken (maatwerkvoorzieningen) Sociaal Domein.

Aanleiding voorstel

Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren hebben afspraken gemaakt hoe we de raden goed op de hoogte houden van de ontwikkelingen bij de HBEL. Dit doen we o.a. door jaarlijks eens rapportage op te stellen waarmee we het jaar afsluiten.

Door de uitvoeringsorganisatie Maatschappelijke Zaken HBEL is de jaarrapportage (de toelichting bij de jaarrekening 2025) opgesteld. Deze toelichting die als bijlage is toegevoegd, is een nadere specificatie van de jaarrekening 2025 voor wat betreft de HBEL-taken (maatwerkvoorzieningen).

Kernboodschap

1. Samenvatting

1.1 Financiële overzichten

In de toelichting bij de jaarrekening gaan we in op de kostenontwikkeling binnen het sociaal domein over 2025. Per domein geven we in dit document een overzicht van de begroting en werkelijk gerealiseerde kosten voor wat betreft de individuele voorzieningen. De cijfers in deze toelichting kunnen afwijken van de cijfers in de jaarrekening vanwege mutaties uit voorgaande jaren die van invloed zijn op de balansposten.

Voor de ontwikkelingen van het aantal inwoners die gebruikt maakt van de individuele voorzieningen binnen het sociaal domein baseren we ons op de informatie uit het Dashboard Sociaal Domein 3.0 van de HBEL.

1.2. Begroting en realisatie

Het jaar 2025 wordt afgesloten met een overschot van 4% ten opzichte van de begroting 2025.

Totaal effect	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Saldo 2025	%
Jeugdwet	2.067.000	2.098.993	-31.993	-2%
WMO	1.179.000	1.046.436	132.564	11%
Participatiewet	622.450	582.835	39.615	6%
Totaal	3.868.450	3.728.264	140.186	4%

1.3. Trends

In de realisatie van 2025 ten opzichte van de begroting zien we een budgetoverschot van ongeveer 4%.

Bij Wmo en participatiewet zien we voordelen ten opzichte van de begroting van respectievelijk 11% en 6%.

Voor de jeugdwet zien we een klein nadeel van 2% ten opzichte van de begroting. Vooral de kosten voor PGB's en Jeugdhulp met verblijf vallen hoger uit dan verwacht.

1.4 Jaarrekening Laren 2025 individuele voorzieningen sociaal domein

Jeugd	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Saldo	%
Jeugdhulp zonder verblijf	1.224.692	1.446.000	1.383.600	62.400	4%
Ambulante jeugdhulp	791.206	1.066.000	957.851	108.149	10%
Begeleiding en verzorging	357.307	246.000	325.620	-79.620	-32%
Behandelingsgerichte dagbesteding	13.946	78.000	29.672	48.328	62%
Dagbesteding	-	26.000	21.818	4.182	16%
Jeugd vervoer	-	-	6.839	-6.839	nvt
Ernstige dyslexie	62.233	30.000	41.800	-11.800	-39%
Jeugdhulp met verblijf	217.639	241.000	270.529	-29.529	-12%
24 uren verblijf	92.159	21.000	64.743	-43.743	-208%
Gesloten jeugdzorg	200	52.000	46.931	5.069	10%
Gezinshuizen	70.111	75.000	75.051	-51	0%
Beschermd wonen	-	-	-	-	nvt
Klinische jeugd GGZ	43.615	40.000	24.270	15.730	39%
Kortdurend verblijf	-	40.000	35.590	4.410	11%
Pleegzorg	11.555	13.000	23.942	-10.942	-84%
Kinderbeschermingsmaatregel, jeugdreclassering en drang	73.674	75.000	75.952	-952	-1%
Jeugdreclassering	4.840	4.000	5.078	-1.078	-27%
Kinderbeschermingsmaatregel	68.835	71.000	70.875	125	0%
LTA	300.724	303.000	335.181	-32.181	-11%
PGB	12.541	2.000	33.731	-31.731	-1587%
Totaal	1.829.270	2.067.000	2.098.993	-31.993	-2%

Participatiewet	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Saldo	%
BUIG	1.953.871	1.989.000	1.979.316	9.684	0%
Rijksbijdrage BUIG	-957.096	-1.930.700	-1.979.539	48.839	-3%
Uitkeringen BBZ	-78.334	2.250	-5.563	7.813	347%
Re-integratie	140.651	127.000	141.179	-14.179	-11%
WSW	169.468	114.000	95.642	18.358	16%
Bijzondere bijstand	164.161	153.100	144.254	8.846	6%
Kindarrangement	33.593	30.500	36.606	-6.106	-20%
Schuldhelpverlening en vroegsignalering	49.519	62.000	65.363	-3.363	-5%
Inburgering	51.279	38.400	50.410	-12.010	-31%
Vluchtelingen Oekraïne	9.243	-	15.832		
Participatiewet overig	34.801	36.900	39.334	-2.434	-7%
Totaal	1.571.156	622.450	582.835	39.615	6%

Wmo	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Saldo	%
Wmo begeleiding	228.299	190.000	182.997	7.003	4%
Begeleiding en verzorging	220.851	189.000	184.697	4.303	2%
Kordurend verblijf	7.448	1.000	-1.700	2.700	270%
Dagbesteding en vervoer	64.508	84.000	74.186	9.814	12%
Dagbesteding	57.142	84.000	67.320	16.680	20%
Wmo vervoer	7.365	-	6.866	-6.866	nvt
Hulp bij huishouden	543.729	601.000	573.557	27.443	5%
Hulpmiddelen	154.964	175.000	43.040	131.960	75%
Vervoer	96.584	79.000	66.475	12.525	16%
PGB	30.997	52.000	59.083	-7.083	-14%
Eigen bijdrage Wmo	936	-50.000	2.731	-52.731	105%
SMI (Sociaal medische indicatie)	10.664	15.000	6.359	8.641	58%
Overig	19.505	33.000	38.008	-5.008	-15%
Leerlingenvervoer	3.863	11.000	9.290	1.710	16%
Uitvoeringskosten	9.492	11.000	10.992	8	0%
Mantelzorgcompliment	6.150	11.000	6.300	4.700	43%
Interventieteam	-	-	11.425	-11.425	nvt
Totaal	1.150.185	1.179.000	1.046.436	132.564	11%

2. Belangrijkste ontwikkelingen

2.1 Hervormingsagenda Jeugd

Met de hervormingsagenda zetten we in op het terugdringen van residentiële jeugdzorg. Residentiële jeugdzorg is jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) in een instelling of woongroep woont omdat thuis wonen niet mogelijk of veilig is. In plaats van jongeren snel uit huis te plaatsen, investeren we nu in vroegsignalering, begeleiding en dagbesteding, terwijl de jeugdige thuis kan blijven wonen. We begeleiden jeugdigen en hun ouder(s) langer en intensiever in de thuissituatie. Deze verschuiving zien we terug in de realisatie van de cijfers (2025 ten opzichte van 2024). De kosten voor jeugdhulp met verblijf zijn stabiel of nemen af en de kosten voor jeugdhulp zonder verblijf nemen toe. De kosten voor kinderscherming en jeugdreclassering namen in 2024 af en blijven in 2025 stabiel. De kosten voor LTA en PGB zijn in 2025 toegenomen. In het totaal eindigt de jaarrekening jeugd negatief (-7%): Dit komt voornamelijk omdat in de transitiefase naar minder residentiële jeugdzorg, de kosten van begeleiding thuis sneller stijgen dan de afname van, met name, reeds bestaande residentiële jeugdzorg.

2.2 Participatie, Wet sociale werkvoorziening, Minimaregelingen, Inburgering en Schuldhulpverlening

Participatie

In 2025 is er nog steeds sprake van een gunstige arbeidsmarkt. Dat betekent dat mensen met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt veelal in staat zijn zelf een baan te vinden. We zien dat mensen die een uitkering ontvangen een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Er is sprake van complexe problematiek en trajecten richting werk duren langer. Zicht op Werk realiseert duurzame uitstroom. In 2025 zijn 35 inwoners uit Laren uitgestroomd. De HBEL scoort namelijk lager (6,9%) op her-instroom dan landelijk (10,3%) het geval is. Ook heeft ¼ van het bestand uit Laren parttime inkomsten en ontvangt slechts een aanvullende bijstandsuitkering.

Als een inwoner (nog) niet kan werken dan zetten we in op participeren. Dit heeft als resultaat dat we een bijzonder hoog percentage hebben van bijstandsgerechtigden die vrijwilligerswerk doen. Namelijk 16% (HBEL) ten opzichte van het landelijk percentage van 3%.

Werkcentrum

In 2025 heeft het Werkcentrum verder vorm gekregen. Er is gestart met het aanbieden van digitale dienstverlening. Hierin zijn zowel de dienstverlening van het Regionaal Mobiliteitsteam, Leerwerkloket en Werkgeversservicepunt opgenomen. Het Werkcentrum was op 1 januari 2026 operationeel.

Wet sociale werkvoorziening

In 2025 is besloten dat de huidige samenwerking binnen de GR Tomingroep zal worden gesplitst in een Noord en een Zuid scenario. Dit betekent dat de komende jaren zal worden toegewerkt naar twee nieuwe Sociaal Ontwikkelbedrijven: één voor Almere en één voor de Gooi en Vechtgemeenten.

Minimaregelingen: Kindarrangement

In 2025 is gebleken dat bepaalde functionaliteiten binnen het huidige platform niet optimaal aansloten bij de uitvoering en gebruikservaring van de regeling. Daarom is in 2026 gestart met het verkennen van een nieuw platform, waarbij gebruiksvriendelijkheid, toegankelijkheid en een betere ondersteuning van inwoners centraal staan. Hierbij wordt gekeken naar een platform dat beter aansluit bij de behoeften van gebruikers en de uitvoering, met als doel de dienstverlening verder te verbeteren en het aanvragen van voorzieningen laagdrempeliger te maken.

Inburgering

In 2025 zien we dat de eerste statushouders hun inburgeringstraject succesvol afsluiten. Veel statushouders doen vrijwilligerswerk naast hun traject en werken zelfs parttime. Statushouders die in Tergooi verblijven in afwachting van woonruimte beginnen met hun reguliere inburgering.

Schuldhulpverlening en vroegsignalering

In 2025 is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van schuldhulpverlening en vroegsignalering. In dat kader is onder meer een pilot voor schuldhulpverlening aan jongeren voorbereid en zijn nieuwe systemen geïmplementeerd ter ondersteuning van de dienstverlening. Daarnaast is binnen de schuldhulpverlening sterk ingezet op de samenwerking met netwerkpartners en interne teams binnen het sociaal domein. Ook is gewerkt aan een grotere zichtbaarheid richting inwoners. De dienstverlening is in 2025 verder vormgegeven. Zo is de rol van de budgetcoaches breder ingevuld. Zij ondersteunen niet alleen inwoners bij financiële vraagstukken, maar houden zich ook bezig met preventieve maatregelen. Daarnaast is binnen de dienstverlening meer stress-sensitief gewerkt, waarbij rekening wordt gehouden met de invloed van financiële stress op het handelen en de zelfredzaamheid van inwoners. Verder is de dienstverlening uitgebreid, waardoor ondernemers

en zzp'ers met financiële zorgen ondersteuning kunnen ontvangen vanuit het team Schuldhulpverlening.

2.3. Bevolkingsontwikkeling

De gemeente Laren laat al jaren een stabiel bevolkingsaantal zien, met in 2025 een lichte groei naar 11.547 inwoners. Deze toename komt vrijwel volledig voort uit migratie; het aantal geboortes ligt structureel lager dan het aantal sterfgevallen. In 2025 was maar liefst 32,5% van de inwoners 65 jaar of ouder. Dit is aanzienlijk hoger dan het landelijke gemiddelde en maakt Laren tot een van de meest vergrijsde gemeenten in de regio. Dit vertaalt zich in relatief veel behoefte naar Wmo ondersteuning.

2.4. Maatregelen om de stijging van de kosten van de Wmo ondersteuning af te remmen

Door vergrijzing, mensen die langer dan voorheen (moeten) thuis wonen en prijsstijgingen (inflatie), blijft de druk op deze voorzieningen groot in aantallen en kosten. De visie op het sociaal domein is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners en op de beweging om zoveel mogelijk inwoners te ondersteunen met lichte, laagdrempelige ondersteuning. In 2024 is dit onder meer zichtbaar door de inzet van het lokaal team dat lichte begeleiding levert in plaats van geïndiceerde begeleiding; gebruik maken van voorzieningen in het voorveld zoals activiteiten in wijkcentra in plaats van geïndiceerde dagbesteding; collectieve vervoersvoorzieningen in plaats van individuele vervoersvoorzieningen. De effecten hiervan zijn in 2024 zichtbaar.

2.5. Maatregelen om de stijging van de zorgkosten af te remmen

In 2023 is landelijk en regionaal gestart met de implementatie van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit is in 2024 en 2025 doorgezet. Deze akkoorden beogen de zorgvraag en -kosten beheersbaar te houden, onder meer door in te zetten op preventie, langer thuis wonen en meer aandacht op ondersteuning vanuit de omgeving van een cliënt. In deze uitwerking is veel aandacht voor de zorgvraag en -kosten die vanuit zorgverzekeraars en de Wet langdurige zorg (Wlz) wordt ingezet en bekostigd. Gemeenten zien het risico dat dit leidt tot een verschuiving van de zorgvraag: een verschuiving van de zorg die wordt ingezet vanuit zorgverzekeraars en de Wlz, naar meer vraag naar gemeentelijke ondersteuning zoals begeleiding, Wmo vervoer en woningaanpassingen. Landelijk, regionaal en lokaal blijven gemeenten hierop alert, om hier zo nodig stappen op te ondernemen.

De visie op het sociaal domein is gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners, met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen. Dit betekent dat wij streven naar zorg en ondersteuning die dicht bij de mensen georganiseerd wordt, in hun eigen leefomgeving. De nadruk ligt op preventie, vroegsignalering, zoveel mogelijk inzetten van korte, lichte ondersteuning en een integrale aanpak bij het ondersteunen van mensen. Zo kunnen we gericht handelen en problemen voorkomen voordat ze verergeren. Daarbij willen we de participatie van inwoners in de samenleving bevorderen, door hen actief te betrekken bij de gemeenschap en sociale netwerken te versterken.

Wat betreft jeugdhulp zetten we ons zowel lokaal als regionaal in om met behulp van de hervormingsagenda jongeren langer thuis te begeleiden. Tevens proberen we door actieve samenwerking met onder meer scholen, dagverblijven en huisartsen door de inzet van een POH-jeugd, zo vroeg mogelijk de juiste hulp in te zetten.

Bijlagen

1 Toelichting bij de jaarrekening 2025 HBEL-taken (maatwerkvoorzieningen) Sociaal Domein